

Sadržaj

Događaji

Saopćenja za javnost

Konkursi

Linija za pomoć novinarima

Plan aktivnosti za naredni mjesec

Medijska scena - online mediji

Neočekivana sila koja se iznenada pojavljuje i rješava stvar

Piše: Srđan Puhalo

Razvoj i izazovi novih medija u BiH

“Bolesnici” i “divlji” portali na putu stvaranja profesionalnih on line medija

Piše: Milan Šutalo

Medijska scena - online mediji

“Portali su bitan dio javnog prostora”

Piše: Kenan Efendić

Intervju: Ljiljana Zurovac, izvršna

direktorica Vijeća za štampu u Bosni i Hercegovini

Štefica Galić u raljama života

Piše: Ahmed Burić

Događaji

11.09.2012.

Osnovan Klub novinara u Mostaru

Novinari u Mostaru su osnovali Klub novinara Mostar koji će štiti profesiju i zalagati se za slobodu izražavanja i zaštitu prava novinara. Na Osnivačkoj skupštini novinari su za predsjednika Kluba novinara izabrali dugogodišnju novinariku Ceciliju Petrović, a za sekretara kluba Mirsada Behrama, novinara portala StarMo. Članovi Upravnog odbora su novinari: Mijo Kelava, Faruk Kajtaz, Senada Malanović i Ilijana Azinović.

Vidi cijeli članak

30.08.2012.

Oformljen Klub novinara Goražde

Novinari u Goraždu su 30.08.2012. godine oformili Klub novinara Goražde koji će štiti i pomagati novinare u profesionalnom radu i zalagati se za zaštitu profesije. Na Osnivačkoj skupštini novinari su za predsjednika Kluba novinara izabrali dugogodišnjeg novinara Hasana Gabelu, a za sekretara kluba Adisa Kudina. Članovi Upravnog odbora su Slavko Klisura, Alen Bajramović, Benun Šapčanin, dok će preostala dva člana UO biti izabrani u narednim danima.

Vidi cijeli članak

Uvodnik

Sve veći broj news portala i korisnika interneta u našoj zemlji ponovo je aktueliziralo pitanje (samo)regulacije novih medija, očuvanje profesionalnih i etičkih standarda, zaštitu autorskih prava. Portali su odavno postali dio javnog prostora, mjesta gdje se slobodno iznosi mišljenje i kritikuje, mjesto gdje se bez sankcija može kritikovati bilo šta i bilo ko, ali i iznositi najgore uvrede na račun drugih i drugačijih. Huškanje i jezik mržnje su najin-vetivniji i najpoželjniji tokom predizborne kampanje. Vrijeme je da i u tužilaštvu i policiji napokon počnu prepoznavati opasnosti koje oni donose.

Portali su, kao i drugi konvencionalni mediji, uglavnom podijeljeni na naše i njihove, dok je samo mali broj (ali najuticajnijih) zadržao nezavisnost i slobodu. U šarenilu online prostora za većinu je bitna samo zarada i opstanak. Jezik mržnje i huškačka retorika nisu problem sve dok ima dovoljan broj klikova koji će privući oglašivače, naručeni partijski tekstovi nisu problem sve dok se primaju novčane nagrade, krađa tekstova je prihvatljiva sve dok se ne kažnjava.

Ne postoji poseban zakon koji reguliše rad internet portala, a jezik mržnje i huškanje u ovim medijima u nadležnosti su krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine. Od 2011. godine Vijeće za štampu i online mediji u BiH je nadležno za rješavanje žalbi građana na sadržaje online medija te sankcioniranje neprofesionalnog pisanja novinara i urednika online medija. Postojeća zakonska legislativa i samoregulatorna morala bi, mišljenje je većine profesionalaca, stati u kraj huškačkom jeziku na portalima i osigurati kvalitetniju primjenu novinarskih standarda. Portali koji djeluju, koji vrše uticaj na javnost a nemaju ni e-mail adresu niti impresum sa kontaktima urednika i novinara trebalo bi da se dovedu u red i natjeraju da poštuju barem minimum novinarskog kodeksa.

Da li će portali postati mjesto slobodnog mišljenja i doprinijeti unapređenju društva ili će postati mediji oglašivača i političkih centara moći ostaje da se vidi. Ako tužilašta i sudovi, pa i Vijeće za štampu ne kazne neprofesionalizam, onda će ih svakako njihovi korisnici znati kazniti ili nagraditi.

O svim problemima, nedoumicama i budućnosti online medija u BiH u ovom broju E-novinar pišu novinari i urednici news portala: Kenan Efendić, Srđan Puhalo, Milan Šutalo i Ljiljana Zurovac, izvršna direktorica Vijeća za štampu BiH. Nadamo se da će otvoriti nove poglede na online medije i postaviti nova pitanja na koja treba odgovoriti. U ovom broju E-novinar pročitajte i tekst Ahmeda Burića o napadu na Šteficu Galić, urednicu portala tacno.net iz Ljubuškog, slučaju kojeg ne bi trebalo olako zaboraviti.

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Medijska scena - online mediji

Neočekivana sila koja se iznenada pojavljuje i rješava stvar

Piše: Srđan Puhalo

Stara poslovice iz Kalnovika kaže „Intrenet ne morate da volite, ali morate da ga koristite“

Prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije u Bosni i Hercegovini je 2004. godine internet je koristilo 15,1% stanovnika (585 000), dok je krajem decembra 2011. godine taj procenat se popeo na 55% ili 2 113 100. Istovremeno, u 2004. godini u Bosni i Hercegovini je internet usluge pružalo 42 davaoca, a 2011. godine taj broj je iznosio 80¹. Kao što vidimo internet se nezaustavljivo širi u Bosni i Hercegovini.

¹<http://www.cra.ba/bih/index.php?uid=1339152712>

Događaji

29.08.2012.

Osnovan Novinarski klub Doboj

Novinari iz Doboja, Gračanice i Tešnja osnovali su 29.08.2012. g. Novinarski klub Doboj koji će u okviru Udruženja BH novinara aktivno štititi novinare, slobodu govora i raditi na očuvanju dostojanstva profesije. Na osnivačkoj skupštini Kluba novinara Doboj za predsjednika Kluba novinara izabran je Petar Burger, dopisnik agencije Srna, a za sekretara Kluba izabran je Hasan Čalić, dopisnik Dnevnog avaza.

Vidi cijeli članak

23.08.2012.

Osnovan Klub novinara Srebrenica

Novinari regije Birač su 23.08.2012. godine u Srebrenici pokrenuli Novinarski klub Srebrenica i izabrali rukovodstvo i Upravni odbor Kluba novinara koji će djelovati u okviru Udruženja/udruge BH novinari. Na osnivačkoj skupštini za predsjednika Kluba novinara izabran je Sakib Smajlović, direktor Radio Srebrenice, a za sekretara Kluba Sadik Salimović, novinar Radija Slobodna Evropa i "Priatelji Srebrenice". Upravni odbor Kluba novinara čine novinari i urednici: Zorana Petković, Slađana Brajović, Miro Pejić i Dejan Petrović, dok će novinari iz Bratunca izabrati svog predstavnika u UO u narednih par dana.

Vidi cijeli članak

Naravno, ne treba gajiti iluzije da je internet doživio svoj bum zbog želje građana Bosne i Hercegovine da budu informisani, koliko su na to uticale mogućnosti jeftine i brze komunikacije putem maila, skype- a ili društvenih mreža (facebooka, twiiter i sl.). U prilog ovoj tezi idu rezultati istraživanja agencije Prime Communications iz Banjaluke koje je urađeno u Banjaluci novembra 2011. godine koje je pokazalo da se internet najviše koristi za komunikaciju mailom (45,5 %) i čitanje informativnih portala (44,5 %), a slijede društvene mreže (40,3%), korišćenje skaypa (35,7%), posjeta portalima (33,6 posto)².

U budućnosti možemo očekivati dalji rast broja korisnika intreneta i sve veću raznolikost njegovog korištenja od komunikacije mailom ili nekom od društvenih mreža preko "skidanja" muzike i filmova do e- bankarstva.

Potruga za informacijama ili konjićev skok

U Bosni i Hercegovini klasični mediji su odavno podjeljeni i to na više načina. Istraživanja (Puhalo, 2009)³ pokazuju da svaka etnička grupa preferira "svoje" medije i ne obraća mnogo pažnje o tome šta se piše ili govori na medijima koji nisu "naši". Takođe moramo imati u vidu da su mediji u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri kontrolisani ili je politički korektnije reći "nalaze se pod pritiskom" od strane samih vlasnika medija, potom političara, političkih partija i oglašivača⁴.

U takvim okolnostima pojavljuju se internet portal koji sa minimalno ulaganja u opremu i kadrove pokušavaju da se izbore za svoje mjesto pod "medijskim" suncem. Na početku oni žive od entuzijazma i njihov uticaj je zanemarljiv, ali sa poboljšanjem kvaliteta internet i povećanjem broja korisnika portali postaju sve posjećeniji i uticajni. U toj "borbi" portali koriste sva raspoloživa sredstva da bi plasirali informacije. Oni nemaju redakcije i sve se svodi na copy-paste novinarstvo, nemajući obavezu da se pridržavaju pravila novinarskog zanata ili kodeksa o informisanja. Objavljuju se informacije koje su "posuđene" od drugih medijskih kuća bez potpisivanja izvora, objavljuju se neproverene i netačne informacije i još mnogo toga. Rasprave i komentari čitalaca portala često je najbolji dokaz njihove nekompetentnosti, a obično nakon petog komentara izmiču kontroli i zasićene su jezikom mržnje.

Ipak, ne smijemo zaboraviti da su portali često bili brži u prenosu infromacija od televizije, novina ili radija, da su omogućavali građanima da sami kreiraju sadržaje, davali su im prostor da bez cenzure ostave svoj komentar na neku vijest, blog ili na forumu. Portali su običnom čovjeku, sakrivenom iza anonimnosti, omogućili da njegovo mišljenje postane vidljivo i važno.

Istovremeno pitanje vremena i prostora korsnicima interneta je postalo potpuno nevažno. Sa par klikova i ne mrdajući iz svoje stolice mogli ste da saznate šta se dešava u bilo kojem mjestu u Bosni i Hercegovini, regionu i svijetu. Infromanost je postala stvar lične motivacije, a ne novca, distributivne mreže, pokrivenosti signalom ili uređivačke politike medija.

Jednostavno rečeno internet nam je omogućio da budemo informisani ono-

²<http://www.mojevijesti.ba/novost/106901/Mladi-Banjalučani-najvise-koriste-internet>

³<http://library.fes.de/pdf-files/bueros/sarajevo/06799.pdf>

⁴http://www.media.ba/mcsonline/files/shared/-Izvj_e_taj_o_stanju_medijskih_sloboda_u_BiH.pdf

Saopćenja

12.09.2012.

Zastupnički dom Parlamenta FBiH postupio suprotno Zakonu o Javnom servisu RTV FBiH

Udruženje/udruga BH novinari i Helsinški komitet u Bosni i Hercegovini upozorili su Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH da je odlukom o raspisivanju Javnog konkursa za imenovanje tri člana Upravnog odbora RTV FBiH iz reda bošnjačkog, srpskog i hrvatskog naroda, postupio suprotno Zakonu o Javnom servisu RTV FBiH.

Vidi cijeli članak

07.09.2012.

BH novinari i Linija za pomoć novinarima najoštrije su osudili verbalni napad predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika na novinarku Gordanu Katanu, dopisnicu „Oslobođenja“ iz Banjaluke. Na pres konferenciji održanoj u Palati RS u Banjaluci, Dodik je najgrublje uvredio koleginicu Katanu, kazavši joj da je „lažljivica koja besramno laže o njemu u svojim kolumnama“ i optuživši je za „političku pristrasnost“.

Vidi cijeli članak

29.08.2012.

Protest Fikretu Musiću, premijeru Kantona Sarajevo

Udruženje/udruga BH novinari i Linija za pomoć novinarima najoštrije su osudili verbalni napad Fikreta Musića, predsjednika Vlade Kantona Sarajevo na dnevni list Oslobođenje i uredničku politiku ovog medija.

Vidi cijeli članak

07.08.2012.

Pismo Parlamentu Federacije

Udruženje/Udruga BH novinari i Helsinški komitet za ljudska prava u Bosni i Hercegovini obavezni su upozoriti da su Predstavnički dom i Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, objavom Javnog konkursa za imenovanje tri člana Upravnog odbora RTV FBiH („Službene novine FBiH“ broj 65/ od 01.08.2012.) i to iz reda bošnjačkog, srpskog i hrvatskog naroda postupili suprotno članovima 25. i 65. Zakona o Javnom servisu RTVFBiH.

Vidi cijeli članak

liko koliko sami želimo, a da u potpunosti preskočimo informisanje putem klasičnih medija.

Čiji si ti mali?

Domaća politička, ekonomska i intelektualna elita formirna 90 - ih godina 20. vijeka nije prepoznala ni značaj interneta i uljuljkana u 20. vijek dopustila je da se portali nesmetano razvijaju ne obraćajući na njih dovoljno pažnje i ne videći u njima opasnost, ali ni način da ga iskoriste za svoje potrebe. To je dovelo do toga da najveći broj portala ostane siromašan ali slobodan od bilo kakvog uticaja.

I onda nastaju problemi?

Na portalima počinju da se pojavljuju informacije kojih nema u “klasičnim” medijima, a pored toga u okviru komentara mogu se pročitati mnoge teze koje mogu biti tačne ili ne, ali koje potiču na istraživanje.

Domaća politička, ekonomska i intelektualna elita je zatečena i na početku to ignoriše, zatim potcjenjuje da bi na kraju pokušala da internetom zavlada ili barem da ga kontroliše koliko je to moguće.

Da li joj to uspjeva?

Nekoliko primjera iz Banjaluke

Sve je počelo sa problemom “Građe”, atomskog skloništa, na kojem su se igrala djeca a gradske vlasti su ga htjele pretvoriti u parking. Građani tog naselja su se pobunili i krenuli sa protestima. O protestima su prvo počeli da pišu portali, prije svih www.buka.ba⁵, a onda i ostali kako u Republici Srpskoj tako i u Federaciji BiH. Najednom se “Građa” više nije mogla ignorisati i o njoj smo mogli da čitamo u dnevnim novinama i čujemo na radiju i televiziji. Nakon nekoliko dana predstavnici “Građe” su pozvani kod Gradonačelnika na razgovor, gdje im je sugerisamo da nema potrebe da se diže tolika “buka” u medijima, jer sve se može dogovoriti. Na kraju su se i dogovorili, “Građa” je odbranjena.

Takođe interesantan je slučaj “Picinog parka” u Banja Luci, gdje se jedna grupa građana pobunila zbog uništavanja parka (ili ledine kako je vlast opisuje). Nakon prvog dana protesta dnevne novine “GlasSrpske” i “Nezavisnenovine”, kao i Radio televizija Republike Srpske nisu mnogo pridavali pažnje protestima, a i kada se o tome govorilo akcenat je stavljan na izjave da je sve urađeno po zakonu i da iza ovih protesta stoji politika tj. opozicija. S druge strane na portalima u Bosni i Hercegovini, a pogotovo na facebook-u, moglo se naći različitih informacija koje su išle u prilog ili protiv “Picinog parka”. Rasprava koja je pratila te informacije je na momenta bila veoma žustra i prelazila je granice dobrog ukusa i moderatori su imali mnogo posla. Interesantno da je internet stranica “Glasa Srpske” zabranila komentarisanje svojih članaka nakon komentara koji su ostavljeni u kontekstu ovog slučaja.

I šta reći na kraju?

Portali u Bosni i Hercegovini su danas “oaze” slobodnog mišljenja i kao takvi u mnogome doprinose demokratizaciji ovog društva. Sa povećanjem broja korisnika internet, rasće i njihov uticaj. Svakako porasće i zanimanje oglašivača, političara i političkih partija, ako i drugih cenatara moći za portale, a time i pritisak na njih. Kakav će odgovor sportala biti na to zanimanje ostaje da se vidi, ali treba imati na umu da korisnici internet imaju problem sa lojalnošću i začas nađu novog favorite među portalima.

⁵<http://www.6yka.com/novost/24627/propaganda-kako-se-izvjestava-o-protestima-u-banjaluci>

26.07.2012.

Zahtijevaju poštovanje Zakona

Udruženje/Udruga BH novinari i Helsinški komitet za ljudska prava u Bosni i Hercegovini uputili su 26. jula 2012. godine zahtjev Komisiji za izbor i imenovanja Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH za poštovanje Zakona o RTV Federacije BiH u pokretanju konkursne procedure i izbora članova Upravnog odbora RTV Federacije BiH.

Vidi cijeli članak

20.07.2012.

Osuda napada na Šteficu Galić

Dunja Mijatović, predstavnica OSCE-a za slobodu medija, 20. jula 2012. godine je oštro osudila brutalni napad na Šteficu Galić, glavnu i odgovornu urednicu internet portala Tacno.net. Štefica Galić je napadnuta 18. jula u kasnim večernjim satima na povratku kući u Ljubuškom, gradiću na jugu Bosne i Hercegovine. Novinarica je nakon zadobijenih povreda zatražila pomoć u Domu zdravlja.

*Vidi cijeli članak***Na putu stvaranja profesionalnih online medija***Piše: Milan Šutalo*

Online mediji i u BiH već odavno su medijska činjenica. Čitanost, a sa njom i utjecaj bosanskohercegovačkih news portala neprestano rastu s porastom broja korisnika široko pojasnog interneta, kojih je već blizu 2 milijuna. To znači kako 50 posto populacije u BiH koristi internet. No, porast broja internet korisnika ne jamči siguran i srazmjeran rast svih portala koji se pojave na mreži. Konkurencija na online tržištu sve je oštrija, a internetska publika sve zahtjevnija, zbog čega su online mediji prisiljeni natjecati se u brzini objave informacija, broju i raznovrsnosti objavljenih tekstova. Uz to moraju očuvati vjerodostojnost, kako ne bi izgubili čitatelje, što, opet, podrazumjeva poštovanje profesionalnih standarda. Da bi se zadržali postojeću i stekli novu publiku online mediji moraju pružati više od agencijskih vijesti- donositi ekskluzivne vijesti, intervju- analize, komentare- angažirati poznata kolumnistička imena, pružati i brojne druge sadržaje, kao što su forumi, online ankete, servisne informacije i zabava. To zahtjeva angažman sve većeg broja profesionalaca.

Online mediji u BiH trenutno su u raskoraku između sve zahtjevnijeg tržišta i nedostatnih prihoda od oglašavanja koje ograničavaju njihov rast. Oglašivači su, naime, još uvijek, okrenuti konvencionalnim medijima i kanalima oglašavanja, (televizija, novine, billboardi) i ne uviđaju koliko je online oglašavanje djelotvornije, a jeftinije u odnosu na tradicionalno

oglašavanje, no i tu se za online medije stvari mjenjaju presporo.

Online mediji pokrenuti prije više od 10 godina, među kojima su klix.ba, (bivši sarajevo-x.com), dnevnik.ba, bljesak.info, 24sata.info, ipak su u svojevrsnoj prednosti u odnosu na tek pokrenute portale. Njima je puno lakše zadržati postojeće i steći nove posjetitelje zbog činjenice da su etablirani na medijskom tržištu. Mogućnost izrade web stranice u relativno kratkom roku i za relativno malo novca na kojoj se mogu objavljivati vijesti po copy paste sistemu mnogima je stvorilo iluziju kako, preko noći, mogu postati vlasnici i urednici medija koji će im donositi novac- biti izvor zarade i društvenog utjecaja. Ta iluzija proizvela je mnoštvo portala u posljednjih nekoliko godina. No, rijetki su, poput portala depo.ba, source.ba, vijesti.ba, uspjeli isplivati na površinu. Većina ih je po posjećivosti ostala pri samom dnu, a mnogi su nakon višemjesečne ili višegodišnje statističke "ravne crte" shvatili da rade posao od kojeg nema nikakve koristi i odlučili su odustati.

Konkurentske prednosti novih medija

Karakteristike interneta i nove tehnološke mogućnosti osiguravaju brojne konkurentske prednosti novim u odnosu na tradicionalne medije. Njihov doseg je planetaran, interaktivni su, vijesti donose u realnom vremenu. Multimedijalnost je također važna prednost novih medija. Tekst ilustriran fotografijama i videom i sve to dok traje događaj što danas posjetiteljima nude novi mediji, prednost je koju tradicionalni mediji nemaju. Posjetitelji online medija kada požele mogu saznati što se trenutno događa, komentirati, ili pročitati komentare drugih posjetitelja, imati pristup tekstovima sa sličnim temama te saznati sve ono što se ranije tog dana, tjedna ili mjeseca događalo. Uz to dostupni su im i tzv "vezani" tekstovi- o istoj iportala li sličnim temama, događajima i osobama. Te prednosti razlog su zbog kojeg sve veći broj tradicionalnih medija pokeće svoja online izdanja.

Samoregulacija online izdanja

Interaktivnost portala, mogućnost da posjetitelji komentiraju vijesti učinila ih je popularnima, ali im stvara i loš imidž. Portali su u javnosti prepoznati zbog komentara posjetitelja koji sadrže govor mržnje, klevetničke,

Plan aktivnosti za ovaj i naredni mjesec:

- **BH novinari uz podršku Vijeća Evrope rade monitoring medija** u periodu od 1. augusta do 31. decembra o korištenju jezika mržnje u medijima neposredno prije početka izborne kampanje, poslije kampanje i u nekom mirnijem periodu do kraja godine.

- **“Izvještaj u sjeni”** o primjeni Indikatora Vijeća Evrope o slobodi medija biće predstavljen 24. septembra

- **Konferencija o govoru mržnje u Sarajevu** kao dio projekta Vijeća Evrope o prevenciji i sankcionisanju govora mržnje u javnom prostoru BiH. U ovom projektu koji će trajati dvije godine, sudjeluju BH novinari, Vijeće za štampu i Regulatorna agencija za komunikacije.

- **Edukativne radionice u klubovima novinara** u Bihacu, Brčkom, Doboju, Goraždu i Zenici o različitim temama. Radna prava novinara, pristup informacijama kod javnih institucija, sloboda izražavanja...

- **Otvorenje Kluba novinara Tuzla**

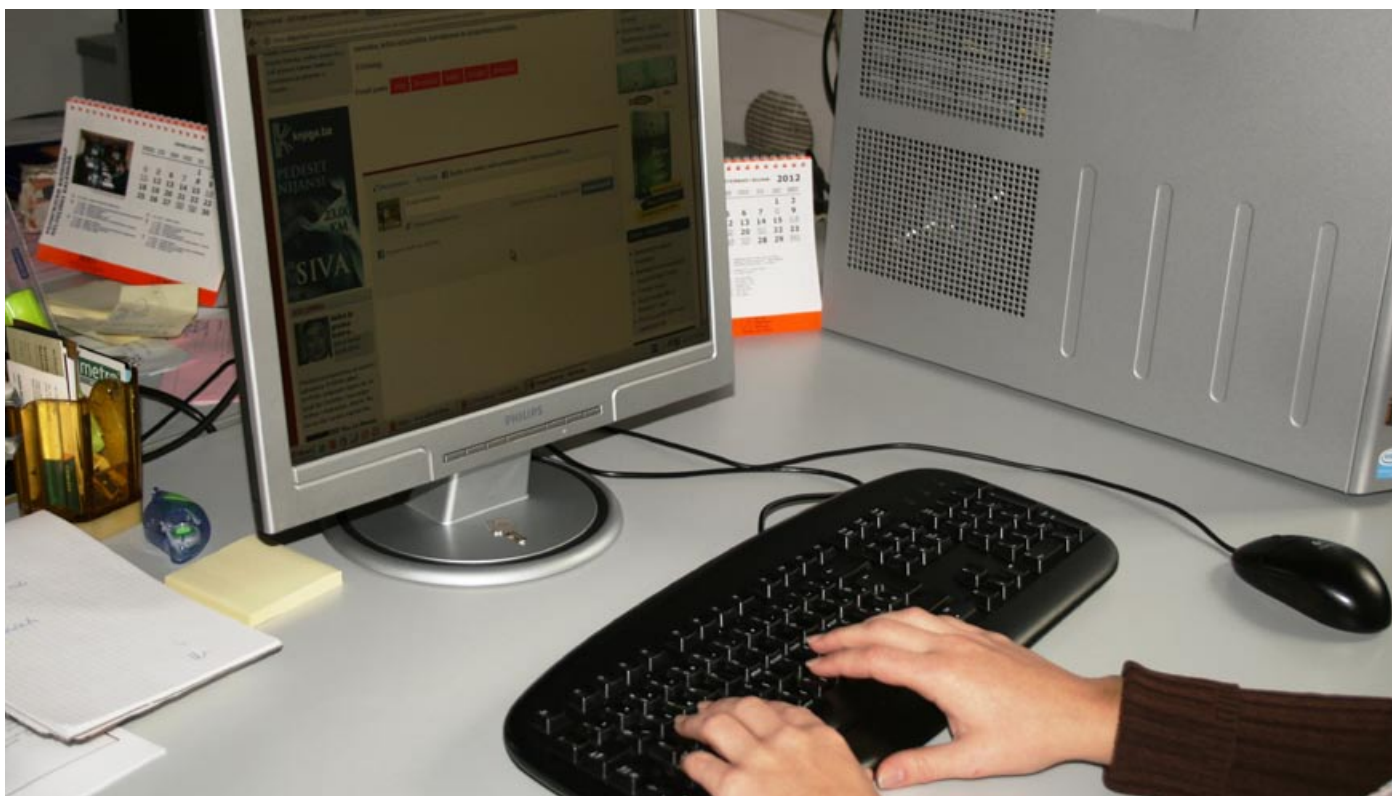
uvrijedljive i prijeteće sadržaje. Mnogi posjetitelji, vjerujući kako se njihov identitet ne može otkriti, zlorabe mogućnost koju im pružaju portali da iznesu svoj stav o nekoj temi, događaju ili osobi, pa vrijeđaju druge, prijete, huškaju, stvaraju atmosferu linča koja može imati opasne posljedice. Na online sceni za te osobe već se ustalio izraz “bolesnici”. Prije dvije- tri godine u javnosti se sve učestalije i glasnije postavljalo pitanje kako spriječiti govor mržnje na internetu, na portalima. Neki su predlagali donošenje posebnog zakona o internetskim medijima. No, nakon što je Regulatorna agencija za komunikacija BiH priopćila kako svoj mandat neće proširivati s elektronskih na online medije, a nadležna ministarstva za promet i komunikacije kako ne namjeravaju predlagati donošenje zakona o online medijima, pitanje reguliranja ovih medija ostalo je otvoreno. Krajem 2010. na jednom od seminara o online medijima u organizaciji Media centra u Sarajevu prihvaćena je ideja samoregulacije online medija iz dva razloga. Prvi je što nismo željeli da država donosi zakon, da nas ograničava, da nam propisuje granice i novčano kažnjava, a drugi što smo to doživjeli kao svojevrsno priznanje da nas se prihvaća kao medije ravnopravne printanim. Bili smo zadovoljni jer ispunjavamo uvijete po kojima smo priznati medijima i punopravnim članovima jedne ugledne organizacije. Upravni odbor odredio je kako u Vijeće za tisak mogu biti primljeni online mediji koji zadovoljavaju sljedeće uvjete: nakladnik im mora biti pravna osoba, to ne može biti stranka, udruga, niti marketinška agencija. Moraju imati impressum s imenom i prezimenom osobe koja zastupa nakladnika, imenom i prezimenom glavnog urednika, bar dva novinara, te istaknutu adresu redakcije, broj telefona, faks i e- mail redakcije, te plaćati mjesečnu članarinu. Na godišnjoj skupštini Vijeća za tisak u članstvo su primljeni neki od portala, a Žalbena komisija je svoj mandat praćenja primjene Kodeksa proširila i na online medije.

Žalbenoj komisiji Vijeća za tisak uz žalbe na pisanje tiskanih sve više pristižu žalbe i na pisanje online medija. To znači kako sve veći broj građana, čitatelja, zna ili saznaje kako imaju mogućnost žaliti se i na pisanje portala, te da su i portali, uključujući i one koji nisu članovi Vijeća za tisak, dužni poštovati profesionalne standarde i etički kodeks. No jednako je važno i to što većina online medija prihvaća prošireni mandat Vijeća za tisak i objavljuje odluke Žalbene komisije, što za posledicu ima jačanje profesionalnih standarda i u online medijima. Iako Žalbena komisija Vijeća za tisak ne izriče nikakve sankcije već samo utvrđuje je li medij tekstom prekršio Kodeks ili ne, odluke Žalbene komisije imaju pozitivan učinak. Naime, mediji njihovi urednici i vlasnici ne žele da ih se spominje u javnosti kao kršitelje kodeksa, pogotovo ne kao one koji to učestalo čine. To im stvara loš imidž u javnosti i zato se trude objavljivati demantije, ispravke, paziti da tekstom ili nekom rečenicom u tekstu ne prekrše kodeks. Time, često izbjegavaju da se protiv njih pokrene sudski proces odnosno da ih se tuži.

Vijeće za tisak u BiH je prošle godine finaliziralo dopune Kodeksa za tisak BiH u odnosu na online medije, time da su u člancima gdje stoji primjerice tiskani dodano i online mediji, ili gdje piše urednici i novinari tiskanih, dodano i online medija. BiH je time među prvima u Europi postavila samoregulacijska pravila za nove medije. Dakle, kad je riječ o novinarskim uradcima i formama ista pravila koja važe za tiskane, važe i za on line medije, s tim da se vlasnici i urednici medija smatraju odgovornim i za komentare posjetitelja. Njihova je dužnost “filtrirati” ili brisati komentare koji sadrže govor mržnje, diskriminaciju na vjerskoj, nacionalnoj, rasnoj, spolnoj i inoj osnovi te prijeteće poruke.

“Divlji” portali

Na koji način se portali mogu nositi s posjetiteljima koje nazivamo “bolesnicima”, onima koji huškaju, vrijeđaju prijete? Postravanjem uvjeta za registriranje, baniranjem na određeno vrijeme i slanjem obavijesti na njihove emailove da će biti trajno suspendirani ukoliko i nakon ponovnog aktiviranja nastave s neprimjerenim komentarima. Mnoge “bolesnike” u pisanju takvih komentara ohrabruje pogrešno uvjerenje kako se njihov identitet na internetu ne može otkriti. Zato je od presudne važnosti da do njih dođe informacija kako nisu “nevidljivi”, te da ukoliko svojim komentarom prekrše zakon, preko IP adrese mogu biti otkriveni i putem Interpola dostupni pravosudnim organima BiH, bez obzira u kojem se dijelu svijeta nalazili. Da bi oni to ozbiljno shvatili nužno je da građani počnu prijavljivati policiji i nadležnim tužiteljstvima prijeteće poruke, a policija i tužiteljstva samoinicijativno pratiti i analizirati sadržaje komentara posjetitelja, te putem IP adresa, koji im u kratkom roku mogu biti dostupni identificirati i procesuirati osobe koje svojim komentarima krše zakon. To je jedan od zaključaka seminara održanog prošle godine u Tesliću u organizaciji Vijeća za tisak na kojem su sudjelovali sudci, tužitelji, predstavnici policije i online medija.

No, osim huškačkih i prijetećih komentara posjetitelja postoji još jedan značajan problem na online medijskoj sceni. To su takozvani “divlji portali” - portali koji nemaju impressuma, na kojima se i u novinarskom dijelu i na prostoru za posjetitelje krši i Kodeks i zakoni. Oni koji su takvim sadržajima oštećeni nemaju mogućnosti poslati demantij ili reagiranje jer na takvim portalima ne postoje čak ni kontakt telefon, email ili ime odgovorne osobe. Ljudi zapravo ne znaju koga prijaviti Žalbenoj komisiji ili koga tužiti nadležnom sudu za klevetu ili prijetnju. Zbog toga se u posljednje vrijeme sve češće govori o tome kako je nužno donošenje odgovarajućeg zakona kojim bi se vlasnicima domena news portala, prilikom registracije, nametnula obveza isticanja impressuma, odnosno objave odgovornih osoba i kontakt podataka. Također se razmišlja i o potrebi stvaranja svojevrsnog registra news portala i njihovoj kategorizaciji kako bi se znalo koliko u BiH ima portala po pojedinim kategorijama, tko su im vlasnici i urednici. Takozvani “divlji portali” predstavljaju i nelojalnu konkurenciju ozbiljnim portalima. Oni djeluju na crnom tržištu, anonimni vlasnici tih portala objavljuju i naplaćuju bannere bez da plaćaju PDV. Umjesto da to tretira kao kriminalni, nezakoniti čin, država ne samo da ne čini ništa da to spriječi, već i sama pospješuje kriminal. Nije rijedak slučaj da se upravo na takvim divljim portalima mogu vidjeti banneri i oglasi državnih službi, organizacija, agencija ili javnih poduzeća kojima stranke preko svojih kadrova u tim državnim službama kupuju ili plaćaju naklonost tih medija, koje koriste kao svoje propagandno oružje.

Medijska scena - online mediji

“Portali su bitan dio javnog prostora”

Piše: Kenan Efendić

Kada određene pojave i djelatnosti postanu zanimljive političarima i političkim partijama, najbolji je to dokaz njihove važnosti u društvu. Online mediji u Bosni i Hercegovini su na važnosti i značaju dobili uz lokalne izbore 2008. godine. Počeli su se tada pojavljivati reklamni banneri, partijski PR-ovci i glasnogovornici sve su činili kako bi što više portala objavilo saopštenja, a čete partijskih aktivista neumorno su komentirali članke i polemizirali po forumima.

Nakon opštih izbora 2010, te, što je još uočljivije, nakon političke krize u Federaciji, ali i cijeloj državi, postalo je jasno da su portali sastavni dio javnog prostora, skoro pa ravnopravan sa televizijom, radijom i novinama. Desetine političkih komentatora preselili su, usljed pada medijskih sloboda, iz štampanih medija na portale, one političke partije koje su ostale bez utjecaja na javne medije sve su činile kako bi pridobile i preuzele neke portale, a novine i televizije počele se polemizirati s portalima ili prenositi njihove izvorne sadržaje.

Cijeli taj razvojni put pratilo je, i još uvijek prati, nekoliko polemičkih gorućih tački: govor mržnje, čitateljsko učešće komentiranjem, anonimnost, zakonska regulacija i sankcioniranje.

Govor mržnje i komentari

Internetskim širenjem javnog prostora nije došlo tek do povećanja govora mržnje, nego se, zapravo, tek sa širinom, slobodom i demokratičnošću samog interneta kao kanala komunikacije, moglo ustanoviti u kakvom društvu zaista živimo. Prije interneta, a naročito prije pojave velikih društvenih mreža (Facebook, Twitter) nismo mogli upratiti toliko primjera i slučajeva govora mržnje: nismo mogli slušati sve kafanske i porodične razgovore i govore.

Prije četiri godine teško je bilo naći iole relevantan portal na kojem čitateljski komentari nisu bili potpuno anonimni. Danas je teško naći iole utjecajan portal na kojem ne postoji barem minimalni vid autorizacije i kontrole čitateljskih komentara (spajanje s Facebook računima, registracija, moderiranje).

Briga o sadržaju

Međutim, to naravno ne rješava problem: čitatelji s imenom i prezimenom još uvijek se ne libe, primjerice, ministru psovati sve mrtvo. To od urednika i novinara na portalima zahtijeva jednu posebnu vrste brige o sadržaju. Objavljeni članak, primjerice, novinar ili urednik mora slijediti i pratiti sve dok je iole aktuelan, i to ne samo zbog eventualnih spornih komentara, nego i zbog drugih komentara, putem kojih, vrlo često, čitatelji mogu ukazati na materijalne, pravopisne i druge greške, uputiti na dodatni izvor, izuzetno kvalitetno doprinijeti temi ili raspravi.

Sve nam to pokazuje da jedan portalski članak nikada nije upotpunjen samim tekstom članka. Komentar uvijek utječe na interpretaciju članka, pozitivno ili negativno – u ovom kontekstu svejedno, što bi trebalo biti dodatnim motivom novinarima i urednicima na portalima da brinu o člancima.

Zakonski vakuum

Međutim, sve gore navedeno spada u domen dobre volje novinara, urednika i vlasnika portala. Svakako, ne može se zanemariti ni pritisak javnosti, prije svega one cehovske, na portale da reguliraju sistem čitateljskih komentara.

Sve nam to otkriva sržni problem online novinarstva u Bosni i Hercegovini: ne postoji zakonski okvir u koji se portali mogu kvalitetno

Konkursi

European Press Prize. U cilju podrške kvalitetnom novinarstvu, sedam evropskih medijskih fondacija formirale su nagradu European Press Prize. Nagrada se dodjeljuje za novinare, reportere, urednike i kolumniste iz svih 47 evropskih zemalja. Rok za prijavu: 26.10.2012.

Opširnije

Poziv za učesće na konkursu za nagradu „Culture Watch“. Balkanska inicijativa za kulturnu saradnju, razmjenu i razvoj, BICCED, koju finansira Švicarski program za kulturu na Zapadnom Balkanu, SCP, objavljuje konkurs za prvu „Culture Watch“ nagradu. Novinari iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije i Srbije su pozvani da pošalju svoje tekstove na bilo koju temu iz oblasti kulturnih politika i menadžmenta u kulturi. Prijave treba poslati najkasnije do 30. septembra 2012. godine.

Opširnije

Nagradni konkurs za studente za novinarske priče na temu „Korupcija u visokom obrazovanju“. U sklopu projekta Prevencija korupcije u visokom obrazovanju kroz unapređenje transparentnosti na univerzitetima u BiH, Transparency International Bosne i Hercegovine želi prikupiti i objaviti novinarske priče studenata o korupciji u visokom obrazovanju. Tri najbolja rada biće nagrađena novčanim nagradama u iznosu od 500 KM, a nagrade za ostale objavljene radove iznosiće 150 KM.

Opširnije

Vikimedija globalni foto-konkurs

Srbija će ove godine po prvi put učestvovati u velikom svetskom „Wiki Loves Monuments“ foto-konkursu, organizovanom od strane lokalnih ogranaka Vikimedije. Cilj konkursa je prikupljanje fotografija kulturnih dobara u 36 zemalja širom sveta i podsticanje učesnika da svojim doprinosom obogate multimedijalnu bazu nepokretnih kulturnih dobara, kojih u našoj zemlji trenutno ima preko 2400 zavedenih. Krajnji rok za slanje fotografija je 30. septembar 2012. godine.

Opširnije

smjestiti i koji bi oplemenio online dio javnog prostora, te zaštitio, s druge strane, same online novinare i u svakom pogledu uredio oblast u cjelini. Online mediji u našoj zemlji još uvijek nisu ni pravno definirani, što je u susjednoj Hrvatskoj učinjeno još 2009. Zakonom o elektroničkim medijima.

Tako su sasvim uobičajene pojave poput portala bez impressuma, portala u čijim impressumima nije navedeno pravno lice koje je formalni izdavač publikacije, a da ne govorimo o imenima direktora, urednika ili novinara. Pored toga što time izbjegavaju pravnu odgovornost za svoje postupke, vodeći ljudi ovakvih portala svojim ponašanjem nanose štetu i samoj online novinarskoj zajednici, čiji dobar dio nastoji, i bez značajnog pritiska s vana, polukoordinirano urediti oblast.

No, očekivati potez države (vlasti), nešto što bi vodilo osnivanju neke vrste regulatorne agencije za online medije, sasvim je suludo, s obzirom na ukupni politički i društveni haos koji živimo godinama. Ono što ostaje vodećim ljudima portala jeste neki vid i neki stepen cehovske samoregulacije.

Prednosti samoregulacije

Osnivanjem udruženja online izdavača, odnosno online medija, lakše bi bilo riješiti problem, primjerice, neodgovornih kolega koji, bez sustezanja rečeno, krađu sadržaje. Lakše bi bilo, također, zajednički iznaći načine kvalitetnije autorizacije i moderacije čitateljskih komentara. Postojeći medijski autoregulacijski okviri jesu dovoljni u domenu novinarske etike i osnovnih postulata profesije, ali autoregulacijsko tijelo online medija je najbolji način da sami ljudi koji rade u online novinarstvu unaprijede svoju oblast.

Još važnije, takvo jedno udruženje može značajno smanjiti političke i druge pritiske koji su na online medije, zbog njihove brzine, otvorenosti ali i podcjenjivačkog odnosa javnosti, mnogo češći nego pritisci na druge medije.

Pored toga, takvo jedno tijelo sigurno bi unaprijedilo i poziciju portala na medijsko-marketinškom tržištu, na kojem online mediji danas zauzimaju mizerno malo prostora, premda su znatno kvalitetniji i napredniji prostor za oglašavanje.

Na kraju valja istaći da napredak na polju regulacije i profesionalizacije online medija u Bosni i Hercegovini jeste postignut, zahvaljujući samoj volji ljudi iznutra, ali inicijativama cehovskih udruženja i nevladinih organizacija, gdje ne treba zaboraviti ni rijetku ali važnu pojavu čitateljske kritike i pritiska.

Međutim, veliki je problem i u tome što sve ono što se mora regulirati, moderirati i nadgledati donosi mnogostruko više koristi ukoliko nije regulirano. Vodeći ljudi online novinarstva u Bosni i Hercegovini bi, zarad spasa vlastite profesije i branše u kojoj će godinama raditi i koja će postajati sve važnije, morali krenuti kao cehovskom udruživanju zarad etičke i profesionalne regulacije ali i poboljšanja finansijskog položaja.

Intervju

Ljiljana Zurovac

Izvršna direktorica Vijeća za štampu u Bosni i Hercegovini

Organizirane grupe šire govor mržnje na portalima

E-novinar: Koliko je bilo pritužbi građana na pisanje portala od kada su online mediji uključeni u Vijeće za štampu u BiH. Da li se od tada situacija promijenila, koliko je samoregulacija uspješna u suzbijanju govora mržnje u online medijima?

Zurovac: Stotinu dvije žalbe na online medije su pristigle u periodu od početka 2011. godine do septembra 2012. (44 žalbe u 2011, i u 2012. do septembra mjeseca 58 žalbi).

Činjenica je da nisu sve žalbe upućene na novinarski, urednički dio portala. Dio tih žalbi, posebno onih koje se odnose na govor mržnje, odnosio se na komentare anonimnih posjetitelja portala. Od početka predizborne kampanje ove godine, također smo počeli primati žalbe političkih subjekata na diskusiju na forumima, i traženja odgovornosti urednika portala za sadržaj forumske diskusije. To pokazuje da postoji veliko nerazumijevanje šta jeste odgovornost urednika online medija, a šta ne, šta je sloboda govora i šta je sloboda diskusije i javne kritike. Time se potvrđuje da je Vijeće za štampu u BiH na vrijeme proširilo svoj mandat sa štampe i na online medije, da bi novinarski sadržaji mogli biti zaštićeni i profesionalno usmjereni, odvojeni od ostalog internetskog sadržaja, kao što su blogovi i forumi, između ostaloga.

Demokracija garantira slobodu govora i slobodu izražavanja, demokracija garantira slobodu političke debate i satire, na forumima i u internetskom prostoru, ali ti sadržaji nisu novinarski, niti je urednik portala odgovoran za te sadržaje. Vijeće za štampu u Bosni i Hercegovini upostavljeno je 2000. godine, kao prvo medijsko samoregulacijsko tijelo za štampane medije i punopravni je član Alijanse nezavisnih Vijeća za štampu Europe, AIPCE. 2011. godine Vijeće je proširilo svoj mandat na online medije. U tom kontekstu je i Kodeks za štampu BiH također dopunjen dijelovima koji se odnose na online medije, i sada je to Kodeks za štampu i online medije BiH. Naravno, profesionalni standardi su za sve medije jednaki i u tom sadržajnom smislu nije se mijenjao Kodeks. Međutim, u

Kodeksu su precizirani termini govora mržnje, u članu 3 - Huškanje, a u povodu velikog broja slučajeva govora mržnje u medijima, tokom posljednje dvije godine.

Također je član 15 - Interes javnosti postavljen kao prvi član Kodeksa, budući da je u puno medija, zbog velikog političkog uticaja, u potpunosti zaboravljen javni interes.

Na Skupštini Vijeća za štampu Europe 2011., usvojili smo zajedničke odrednice kod proširenja mandata na online medije, a to su: da urednički, novinarski sadržaj strogo mora biti odvojen od sadržaja anonimnih komentara i da mora slijediti profesionalne odredbe Kodeksa za štampu i online medije; da komentari anonimnih posjetilaca ne podliježu Kodeksu za štampu i online medije; Ali: kada je u pitanju izražavanje klevete, diskriminacije, huškanja i govora mržnje u komentarima posjetilaca, urednik je obavezan ukloniti takve sadržaje. Ako ih ne ukloni i ako ih ostavi na svome portalu, urednik postaje odgovoran i za taj sadržaj.

U Bosni i Hercegovini, govor mržnje potpada pod krivični zakon i s tim u skladu, komentari anonimnih posjetilaca portala sa sadržajima govora mržnje, bez obzira što su dio nenovinarskog dijela web portala, mogu biti, po prijavi, procesuirani od policije, a onda i

tužilaštva, otkrivanjem IP adresa postavljača komentara, i drugim načinima identificiranja. U tom slučaju je urednik obavezan surađivati sa policijom na otkrivanju identiteta postavljača neprimjerenih sadržaja.

E-novinar: Da li je potrebno zakonski regulisati pokretanje i rad online medija? Imamo dosta "divljih" portala bez ikakvog kontakta, adrese i impresuma, a koji utiču na javnost. Da li je zakonska regulacija jedina opcija za takve portale?

Zurovac: Bosna i Hercegovina već ima dobro uspostavljenu legislativu, koja je primjenjiva i na online medije jednako kao i na druge medije. Međutim, obavezna registracija pri otvaranju portala i pohranjivanje podataka o vlasniku/cima portala, trebala bi biti uspostavljena. U ovom času u BiH ne postoji takva registracija, ne postoji čak niti evidencija koliko portala je otvoreno i koliko ih ima u BiH, i to jeste problem kojeg treba rješavati.

E-novinar: Pretpostavljamo da ćete u predizbornom periodu imati pune ruke posla sa pritužbama građana na pisanje štampe i portala. Da li bi se i tužilaštva napokon trebala aktivnije uključiti u suzbijanju međunacionalne mržnje i diskriminacije u ovom periodu?

Zurovac: Vijeće za štampu u BiH je od prošle godine započelo dijalog sa policijom, tužiteljstvom i sudstvom upravo o tim pitanjima. Procvat i velika popularnost web portala u BiH zatekli su ove institucije nespemne za brzo reagiranje, ali oni su rado prihvatili suradnju sa Vijećem za štampu u BiH, da zajedničkim snagama, svako sa svoga nivoa djelovanja, rješavaju probleme pojave govora mržnje i u online medijima. Po žalbama građana na govor mržnje, Vijeće za štampu je ove godine uputilo nekoliko prijava policiji, i ti su predmeti sada u procesu. Međutim, i tužilaštva i policija u tom smislu treba da se više angažiraju, jer neki web portali i u novinarskom sadržaju znaju postavljati tekstove sa diskriminacijskim sadržajima, huškanjem i govorom mržnje, a u komentarima posjetilaca na svim portalima, pojavljuju se takvi neprimjereni sadržaji. Govor mržnje nije sloboda govora, i to se mora jasnije staviti do znanja javnosti i putem ovih institucija, a ne samo reagiranjima Vijeća za štampu u BiH.

E-novinar: Da li je govor mržnje izraženiji u medijima u odnosu na raniji period? Kakve posljedice ostavlja na društvo?

Zurovac: Ovisi na koji „raniji period“ mislite. U odnosu na period od prije 5 godina, da, definitivno jeste; u odnosu na period od prije dvije godine ili godinu dana on je, rekla bih, mutirao, u način komuniciranja pojedinaca sa onima koji ne misle ili se ne ponašaju isto kao taj/ta koji pronose govor mržnje. I to je ono što je jako opasno, da diskriminatorski, huškački jezik za neke osobe ili grupacije prema drugima postaje svakodnevni „prihvatljivi“ način komunikacije, ne samo u medijima već i u javnom diskursu. Svakako da su posljedice velike, neke su osobe i fizički bile napadnute zbog takvog huškačkog jezika i govora mržnje. Puno je, međutim, neslaganja oko toga šta jeste zbilja govor mržnje u medijima (a ja uvijek naglašavam i u javnom diskursu, jer mediji odražavaju sliku društva). Osobno mislim da tu nema velike dileme. U krivičnim zakonima u BiH je definirano šta govor mržnje jeste, međutim, upravo zbog tih dilema, možda bi još preciznije trebalo ispisati tu definiciju i odgovornost za njegovo pronosanje.

Vijeće za štampu redovito producira emisiju „Vaš Glas u Medijima“, u kojoj se, pored drugih tema, uvijek vraća temi govora mržnje u medijima i u javnom diskursu, radeći intervju sa građanima iz raznih dijelova BiH. U desetinama takvih intervjuova i anketa, niko nije do sada rekao da takvu komunikaciju želi, naprotiv, argumentirano građani iznose objašnjenja zašto je takav govor opasan za BiH u ovako nestabilnom političkom i ekonomskog vremenu. Onda je pitanje, kome je takav govor namijenjen i kome se mediji, koji plasiraju sadržaje sa govorom mržnje, uopće, obraćaju?

Kada su online mediji u pitanju, postoji određeni broj medija koji su već profilirani vrlo profesionalno, koji čak iako nisu zvanični članovi Vijeća za štampu u BiH, slijede Kodeks za štampu i online medije, koji uvijek uklanjaju diskriminacijske i uvredljive sadržaje, i prirodno se odvajaju od portala koji jako krše profesionalne standarde i u čijim se sadržajima huškanje i govor mržnje pojavljuju. Međutim, slijedom pristiglih žalbi građana na govor mržnje na komentarima posjetilaca, Žalbena komisija Vijeća za štampu u BiH, utvrdila je da postoje grupe „postavljača“ sadržaja sa govorom mržnje i huškanjem, i te grupe se, sa potpuno istim komentarima, pojavljuju na različitim portalima, bez obzira kakav je sadržaj teksta ispod kojeg se komentira. To navodi na zaključke da su to organizirane grupe, zadužene da stvaraju uznemirenja među posjetiteljima portala, a u skladu s tim, i da narušavaju profesionalnost tih portala.

Štefica Galić u raljama života

Piše: Ahmed Burić

Osnovno pravilo ovog našeg ceha i zanata, čije su konsekvence stigle do granica o kojima prije par godina nismo mogli ni sanjati svodi se, je li, na onih pet pitanja koji se u anglosaksonskoj civilizaciji jednostavno zovu 5 W. Ko (who), šta (what), gdje (where), kada (when), zbog čega (why).

Za ovaj princip koji se najčešće koristi u novinarstvu, obrazovanju, ali i u policijskoj istrazi, smatra se da ima korijene u antičkoj Grčkoj. Tamo je, da pojednostavimo, retoričar Hermagora uspostavio sedam okolnosti (tu su još i pitanja “kako” i “šta znači”) i time uspostavio način razmišljanja, koji se uz sva osporavanja, održao do danas.

Prema dobrim principima zanata kojih se ovaj što ovo piše htio držati cijeli svoj život, ovaj je tekst trebao biti napisan prije petnaestak dana, kad je u živopisnom hercegovačkom gradiću Ljubuškom premijerno prikazan dokumentarni film “Neđo od Ljubuškog.” Film govori o pokojnom Neđi Galiću koji je bio dobri duh Ljubuškog u zlu vremenu. Taj čovjek bio je jedan od onih blagih, renesansnih ljudi kojih imate u svakom malom mjestu, da ne kažemo provinciji. Jer, koji grad u ovoj zemlji nema osobine provincije? Ti ljudi čiji habitus nosi određenu vrstu progresa i otpora mraku koji se na Balkanu, čini se, ostaje duže i spušta se češće nego drugdje, obično se bave nekim drugačijim vještinama i zanatima. Pokojni Neđo je bio fotograf. Pjesnik i roker, imao je malu fotografsku radnju i tokom rata u njoj je, da pojednostavimo, pravio lažna njemačka garantna pisma koje su članovi obitelji i druge nacionalnosti – u ovom slučaju bošnjačke – mogle odnijeti upraviteljima logora koji su, gle paradoksa, u ratu 1993. Formirale neke od njihovih dojučerašnjih susjeda i prijatelja.

Računa se da je Neđo, uz pomoć nekolicine svojih sugrađana napravio više od 1000 garantnih pisama pomoću kojih su zatvoreni ljudi mogli izaći i završiti u takozvanim trećim zemljama. I tako spašavao ljude. U jednom ljudskom životu teško da ima nešto ljudskije i dostojanstvenije.

Kako će spavati obitelj Galić?

Premijeru filma je obezbjeđivala policija, a nakon što je prikazan, dogodio se “prosvjed”. Supruga Neđe Galića, Štefica fizički je napadnuta, a autorima filma i onima koji su ga gledali prikačeni su atributi “jugokomunistički”, “udbaški”, izdajnički. Oni koji su napali autore i publiku zovu se pripadnicima i pripadnicama “udruga izraslih iz domovinskog rata”. Oni su u filmu prepoznali da se njihov narod- u ovom slučaju hrvatski- prikazuje kao genocidan. Izvjesna Vera Dedić, očigledno i sama nastala kao posljedica domovinskog rata, prema kazivanju svjedoka je tukla Šteficu Galić dok se nije umorila. Valja još dodati da policija nije poduzela ništa, ili skoro ništa da se ta stvar ne dogodi, nego je, kako se to događalo u još nekim slučajevima u Zapadnoj Hercegovini, pripomogla da se ionako vrela atmosfera dodatno usije. I tu prestaje ona “5 w” logika, s početka teksta i dolazimo do razloga zašto odmah – protivno vlastitom principu prema kojem odmah skačem kad su takve stvari u pitanju, poput nekolicine kolega i prijatelja (uglavnom iz Hrvatske, a dva najbolja teksta su napisali Boris Pavelić i Ante Tomić) – nisam sjeo i napisao tekst u kojem bih, bez sumnje i rezerve, stao na stranu Štefice Galić i prava da se ta žena zaštiti. Ona je hrabra supruga velikog čovjeka, kojem će, ako tamo i kad bude ikakve pameti, stajati spomenik u centru mjesta i svjedočiti o tome kako je jedan roker, radio – amater i fotograf, jedna pojava “sastrane”, protivna glavnom toku, spasila obraz većinskoj populaciji, u ovom slučaju ljubušanskim Hrvatima.

Zato što znam, a sreća pa me prilika da kažem svoje mišljenje o tome ipak nije mimoišla, kako je teško živjeti u mjestu u kojem ista ta većina polako shvaća da je učinjeno zlo u njezino ime, ali to još uvijek ne može prihvatiti kao činjenicu. Naime, u hajci na Šteficu Galić, pored “udruga izraslih iz domovinskog rata”, direktnim optužbama ili odobravanjem, učestvovala je ili još uvijek učestvuje većina ljudi u mjestu u kojem ona živi i valja joj živjeti i dalje. Džaba

Linija za pomoć novinarima

Aktuelni slučajevi:

1. Slučaj Dragica Vukalo - RTRS - Dragica Vukalo protiv RTRS. Pred Osnovnim sudom Banja Luka dana 22.08.2012. godine odrađan nastavak ročista za glavnu raspravu. Zakazano novo ročiste.

2. Slučaj Štefica Galić - fizički napad, kleveta - Novinarka Štefica Galić fizički napadnuta od strane ucesnika demonstracija protiv prikazivanja filma «Nedjo od Ljubuskog» Kantonalnom tuzilastvu poslata kaznena prijava. Opcinskom sudu Ljubuski upucena tuzba radi naknade stete zbog klevete a u vezi sa brojnim natpisima na portalu ljubuski-online.

nama, koji sebe volimo titulirati liberalnom javnošću i čuvarima profesionalnih standarda, sve riječi i dobre namjere ovog svijeta. I džaba obitelji Galić osuda njihovog šikaniranja od strane evropskih institucija i State Departmenta, kad znamo da toj ženi i njezinoj djeci valja osvanuti pored prozora. Kroz koji svaku noć u svako doba može doletjeti kamen ili bomba. Naravno da se od toga ne treba preplašiti i ustuknuti, ali život je, pogotovo u provinciji, a pogotovo u onoj koja sebi nije priznala sve greške, teška i mučna stvar. Pogotovo za Galiće, i one poput njih.

Ljubuški primjeri Tabadžinica Vera

S druge strane, valja biti pošten i reći i ovo: u Ljubuškom je, a znam nešto svijeta od tamo, i volim neke ljude koji žive u toj regiji, uz sve ono što smo gore nabrojali, situacija za pripadnike naroda koji je bio u manjini, situacija bila lakša nego u drugim hercegovačkim mjestima – Čapljini, Stocu ili Mostaru ... To, naravno, može značiti million stvari, pa i to da se hoće opravdati neki “light” fašizam, ali u konkretnom slučaju znači da u većini slučajeva nisu paljene kuće, da nisu gorjele bogomolje, da nije bilo egzekucija. U komparaciji s drugim mjestima, Ljubuški tako zauzima mjesto u kojem međunacionalni i međususjedski odnosi nisu sasvim uništeni, pa je zato možda i teže što se ova stvar dogodila upravo tamo. Tragedija je u tome što će Štefica Galić i njena djeca, u raljama još uvijek nacionalno zapaljene većine, ostati sa svojim ranama, a Veri Dedić i čuvarima tekovina domovinskog rata neće se dogoditi ama baš ništa. Ali, nije li baš zato što je Ljubuški bio “bolji od ostalih” kad su u pitanju ratni događaji, obaveza

tamošnjih ljudi da se prema takvim stvarima drugačije odrede i lakše priznaju zlo učinjeno u njihovo ime? Ako ćemo iskreno do kraja, a hoćemo jer nema druge, način na koji je film urađen odiše jednom vrstom nekoherentnosti i nepoznavanja mikrosredine o kojoj se govori, ali nismo ovdje zbog toga. Sv(ij)et(l)i primjer Neđe Galića se morao istaći, a o tehnicima i načinu na koji je to učinjeno se može razgovarati. Ali, bez fizičke sile, i tabadžija (je li ženski rod upotrebljiv u slučaju famozne Vere Dedić “tabadžinica”?) koji svoju istinu o domovinskom ratu provode uz obezbjeđenje policijskih snaga.

Tribunal i zmije

Jedna od najupečatljivijih scena iz Haaškog tribunala dogodila se na suđenju tzv. Hercegbosanskoj šestorki, koja je odgovarala upravo zbog onoga protiv čega se bori Štefica Galić. Bivši ministar policije te paradržavne tvorvine Bruno Stojić, dugogodišnji sarajevski resident i policijski odličnik, umiješan u većinu ratnih događaja oko “Herceg – Bosne” stojeći je na kraju završnog pretresa izjavio da se želi ispričati za sve zlo koje su njegovi susjedi Bošnjaci- muslimani, kako je rekao, doživjeli u ratnom periodu. Zanimljivo je da je ta činjenica prešućena i da se na njoj nikako ne inzistira, pogotovo ne u medijima koji odobravaju napade na Šteficu Galić i njezinu obitelj. Bruno Stojić je, dakle, u Haagu shvatio ono što je većina u Ljubuškom trebala znati odmah, a protiv čega se Neđo Galić borio cijeli svoj život. Da je učinjeno zlo, i da se zbog njega, ako ništa drugo treba izvinuti, a ne dalje produbljivati ionako nezacijeljene rane.

A u tom produbljivanju prednjače “patriotski” mediji. Najcrnji od njih zove se Poskok.info, ali o tome neki drugi put. Ili, zbog principa, nikako. Jer, zbog takvih “kolega” obitelj Galić neće spavati mirno. Sve dok ova zemlja ne bude imala provedive i valjane kazne za one koji tuku po ulicama ili te tuče medijski pripremaju i odobravaju biće samo pitanje dana kad će se zlo opet dogoditi.

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Velida Kulenović
Mirza Sadiković
Siniša Vukelić
Admir Kadrić
Vladimir Šušak
Alena Beširević

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072
e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;
web: www.bhnovinari.ba